

Szerkesztési iroda:

Főiac, Csalak-féle ház,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények
küldendők.

Kiadó hivatal:

Pollák Mór könyvnyomdaja,
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmintesen intézendők.

NEMERE.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdászati lap.

A háromszéki „Háziipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkényes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap heten-
kint kétszer:
esütörtökön és vasárnap.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 frt 50 kr.
Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Vér és becsület.

A mit eddig csak sejteni is alig mertünk, ma már tény előttünk. Bosznia okkupációja hadjárattá vált. Rendszeres hadjárat fejlődött ki a guerilla-csoportokkal szemben, melyek folytonos erősítést, folytonos támogatást nyerne a jobból balról, legközvetlenebbül pedig Szerbiából.

Erre a kongresszus nem gondolt; a dolgok így meglepő fordulatot nem várta senki. Hogy némi nehézségbe fog ütközni az okkupáció, azt legfelsőbb körökben is hitték, de erősen meg voltak győződve, miszerint ez az actus még sem lesz egyéb békés bevonulásnál.

Mars hadisten azonban másképp rendezte azt. Bevonuló csapataink lépten-nyomon fölkeltek és pedig jól szervezett, lövészre, hadi eszközökkel gazdagon ellátott ellenségre találunk. Minden talpalatnyi földet véráldozat árán, fegyverrel kell megszerezniük.

Nem lennének magyarok, ha a kiömlött magyar vér után könyeink nem folynának. Nem volnának hazafiak, ha honfitársaink elcsorogtatott véréért hideg közönyt néznék. Biztat a jó remény, hogy nem sokáig fogunk már ömlöni.

Addig is azonban van hazafias kötelességünk, melyhez hiven kell ragaszkodnunk. S minél nagyobb az áldozat, melyet monarchának javára meghozunk, annál nagyobb, annál erősebb bennünk a kötelességérzet a magyar faj, a magyar nemzeti becsület iránt.

Nem taglaljuk ez uttal: kellett-e nekünk Bosznia vagy sem. Azon már túl vagyunk. Most csak azon kérdés állhat előttünk: megakarjuk-e menteni a magyar nemzet becsületét vagy sem?

És ez a kérdés sokkal nehezebben oldható meg, mint egyelőre tán gondoltuk volna is. Az ellenzék, hazafiai kötelességéhez hiven, csak azért, hogy a kormányval szemben fenntartsa hagyományossá vált gyűlöletes viszonyát: kérelhetlenül ront minden katonai intézkedésre. Opponál, izgat, lázít, megtagad minden segítséget a hazafiság köpenye alatt teszi. Lehuza arcánk bórát a külföld előtt; szegény-

köre állítja a magyar hadvezényletet s az ezredéves magyar vitézséget csak azért, hogy a kormányt tehesse felelőssé minden dologban.

A külföldi lapok már is újjal mutatnak ránk. Fényes elégtételt látnak az ellenzéki megromlott sajtó magatartásában történeti multunkért önmagukkal szemben.

Hát hazafiság e ez?

Becsület e ez?

Pestmegye alispánja egy régi törvény elavult keretébe belefogózik és megtagadja az előfogatok kiállítását. Nyomba követi Somogy megye s nagy valószínűséggel ilyen válságos pillanatokban meg fog áldani a teremtő még egy két megyét hasonló józan gondolkodással, hasonló hazafias érzéssel. Mit nekik Boszniában harcoló gyermekeink, testvéreink élelmézése, a hadviselés megkönnyítése? Nem az itt a fődolog. A jó hazafinak legelső kötelessége, hogy újjat huzzon a kormányval s abból aztán ömlőve ömlik az áldás szegény „megcsalatott”, „részedett” hazánkra. Hogy aztán ennek a hazafias oppositionnak épen a mi gyermekeink, a mi testvéreink adják meg az árat: az nem jön kérdés alá. Hadd vesszen el mindannyia, hadd hulljon el az éhség, nélkülözés alatt magyar hadsergünk csoportostul: csak mentve legyen a mi büszkeségünk, hogy a legkritikusabb pillanatban szembe mondhattuk a miniszternek: „azért sem!”

Hát ez már csakugyan beválik hazafiságnak.

Mit szólunk azokra az arcátlan rágalmakra, ferdítésekre s a katonaság körébe szánt lázításokra, melyekkel az ellenzéki sajtó legnagyobb része telve van mai napság.

Tiltakozni törvénytelenes rendeletek ellen minden alkotmányos érzésű embernek joga, sőt kötelessége: de lázítani, izgatni egy tényleges hadviselés alkalmával, kényszeríteni mintegy erkölcsileg a honpolgárokat a hadviselés megkönnyítéséhez való hozzájárulás megtagadására: több mint bűn, ez gyalázat, a mit a magyar soha meg nem tett eddig.

Az „Egyetértés” még tovább is ment. Fi-

kat alvák: egyszerre mozsarak dörgése rázkódtatta meg a földet. Az ágyúdörgés moraja végigzugott a szemközti fekvő sziklákra s lassan hőmpolygott az Olt hosszában lefelé.

A földközönség talpon volt azonnal. A ki e szokatlan ágyúzás okát talán nem tudta volna, csakhamar rájöhetett arra: a közönség talpig ünnepléyes öltözkéssel, ragyogó arccal jelent meg a sétányokon.

Ma O Felsőge születésnapját ünnepeltük meg.

A földőgazgatóság, mely páratlan tapintatosságának több ízben jelét adta, — ezuttal is kitett magáért. Az ünnepélyt annak tárgyához méltóan rendezte el. Ugy intézkedett ugyanis, hogy midőn a földközönség a Károly-csúcsra vezető pompás sétányra kiindult, a csúcson épen akkor vonták fel mozsarak durrogása közben a gyönyörű nagy nemzeti lobogót hatalmas rudjára.

Dél előtt 11 órákor, mint minden évben, most is isteni tisztisítélet volt, melyet délből társas ebéd követett. A jó magyar természet itt sem tagadhatta meg magát: toástiroztunk. Felköszöntöttük O Felsőget a királyt és királynét, Tisza Kálmánt, a magyar kormány elnökét, mint Háromszék megye legintelligensebb városa nagynevű képviselőjét stb.

Este fáklásmenet rendeztetett.

Az ezután következett tűzi játék gyönyörű fényárban usztatá a földet. Tündéri fényben ragyogtak az arcok s tulvilági képet mutatott a tarka csoportok bűvös színezete.

Nemcsak a mi, hanem a külhoni vendégek lelkét is valami csudalatos ígérzet fogta el, midőn látták, hogy egy uralkodónak, kit népe az imádság bálványoz, — születése napját így, ekkora lelkesedéssel és ilyen őszinte szeretetből folyó ünnepélyességgel üli meg.

gyelmezeti a nemzetet, hogy a türelemnek is is van határa. Hallgatag veszélyes tanokat hirdet. Álljon itt pár sor ebből a lapból.

„Az országban — ugymond — mind izgatottabb a hangulat. Általános a nézet, hogy a jelenlegi állapotok tűrhetetlenek. A nép azon a ponton áll, hogy a rá rótt teher alatt összeroskadva oda kiált: „Elég, neto; vább!”

Ha a magyar nemzeti becsület érzete föl nem kel a lázító szavak ellen, hisszük, hogy az államügyész szava megteszi hatását.

Valóban az ilyen állapot már tűrhetetlené vált.

A. M.

Az okkupáció.

A banjalukai harcrol, újabban jelentik, hogy veszteségeink nagyon csekélyek voltak. A fölkelők rossz lönek, a legtöbb sebesülés a karokon és a fejen van.

Parancs adatott ki, hogy minden felkelőt, kit kezében fegyverrel találunk, agyon kell löni. Ez fején találta a szöveget. Ma 200 török katonát szállítottak O-Gradiskába. Midőn elfogták őket, azzal megmentetődtek, hogy „kényszerítve voltak” ránk löni. Komáromba viszik őket.

A 20. hidász század, melyet elveszettnek hittek, szerencsésen megkerült, egy ember híjával. A század Banyalukától egy órányira dolgozott egy hegyen, minden fedezet nélkül, részben polgári munkásokkal, részben pedig foglyokkal. A hidászok egyszerre észrevették, hogy nagy ellenséges rajok vonulnak Banyaluka felé, s abban a percben már repültek is a golyók fejük fölött. A beosztott munkások átszöktek a fölkelőkhez. A hidászok belátván, hogy nem vágthatják magukat keresztül, és löszük sem lévén elég, 19 órai menetben visszavonultak Kandinka Hanra. Ha a derék parancsnok, Lafert százados, másképen cselekszik, egy ember sem menekült volna meg. Egy káplár, ki távolabban dolgozott, visszavonuló osztályát már nem érthette utól. Felmászott tehát egy fára és teljes 24 óráig várta ott, mialatt a fölkelők a fa alatt főztek. Kimerülten ért ismét a városba. Nagy veszélyben voltak az orvosok is a banjalukai kórházban, mely folyton fenyegetve s védelem nélkül volt. Ott esett el Kuthi tartalékos élelmézési járulnok, egy az ablakon át beröpült golyó által találva.

Tartsa is Öt meg számunkra az ég az évek hosszu során keresztül népének boldogítására!

Nem tehetem, hogy ez alkalommal különösen a földőbirtokosságnak köszönetet ne mondjak több ízben tapasztalt páratlan szorgalmáért s a közügyek iránti hazafias érdeklődésért. Tüsnád föld fel fog virágozni, ha ily kezek vezetik. Ennek a földnek, mely még vendégei különfélesége dacára is meg tudja mutatni, hogy ő magyar, élete és pedig virágzó élete van a jövőben. — Mindezekre pedig hathatósan foly be a földőgazgatóság erélyes munkássága, mely nem szűnik meg soha — semmi körülmények közt emelni minden lépten-nyomon Tüsnád föld tekintélyét, jó hírét a világ előtt.

Olyan a mi időjárásunk mostanában, mint a kis gyermek szeme. Az egyik percben sir, a másikban nevet. Ez a folytonos „derűre boru s borura derű” tartja magát állhatatosan. Azért a közönség nem unatkozik. Báloknak, mulatságoknak nem vagyunk híjával. Most is a vasárnapi bál, mely a fentebb említett ünnepélyt követte, egyike volt a legszebb, legsikerültebb és legfesztelenebbeknek.

Csakhogy „az idő már őszre jár”. „Fütyöl a szél”, meg-megrázza olykor-olykor a fenyvesek lombjait s azok hosszat sohajtanak rája, mintha éreznék a közel bekövetkező haldoklás végperceit. A természet észrevétlenül megy át abba a szomorú stadiumba, mikor meghal minden, a mi a földön volt. A légben magasan járnak a költöző madarak, alant ritkábban szól a dal. — bogarak zsongása megszűnt, lepkék nem szállongnak színes virágokon. Oda van a szép nyár, nincs többé nagy-szerű csoda”. Hanem hát ez még nem igen látszik

FÜRDŐI TÁRCA.

Tüsnád, 1878. aug. 26.

— Ünnepléy O Felsőge születésnapján. Pár szó a »haragos dok-tornak«.

Azt mondják, Tüsnádról irni csak otthon lehet. Itt az örök béke hónapban, hol nem háborog az indulat, nem csapong a szenvedély, — csendes contemplatiobba merül az ember. Élet és világ kibékül egymással; harmonikus symphoniatú susog a fenyőolomb, békecsolozsmát dalol a kis madár, ábrándjait messze csattogatja a távoli közsirt . . .

Minden olyan édes, olyan csendes nyugodtságu itt, mint egy fiatal leány hajnali álma. Édes, mert a természet örökifjúnak teremtette és nyugodt, mert keblét nem zavarja semmi.

Járjatok el e kedves földre gyakran. Megtanultok itt szeretni és megtanultok itt feledni.

Elfeleded a világot merő csalfaságaival s hozzászokol a gondolathoz, hogy van egy templom, melynek küszöbét senki át nem hágja s a melynek szentélyében egyedül vagy magaddal. Ez a templom — saját lelked. A fenyvesek titkos félhomályában ebben a templomban jól érzed magad. Ne félj, idegen látogatók nem zavarják meg a csendes békét, melynek hónapban lelked ünnepeit ül.

Ez a magyar Schweiz, ez az örök szépségű föld mindig új marad előtted még régiségeivel is. Mindig találás itt meglepőt, bármennyire beleszoktál is.

Ezért lehet erről a földről innen is irni.

Példa rá e hó 19-ik napja.

Ekkor ülte meg földközönségünk O Felsőge születésnapját nagy ünneppilyel.

Kora reggel, midőn Homér szerint a rózsaujjú hajnal, a rhododaktülosz Éosz pirosra festette kelet orkait; mikor vendégeink még boldog álma-

Hercegovinában, mint a „N. Fr. Presse“-nek jelentik, Mostártól keletre Nevesinje körül erős fölkélt csapatok gyülekeznek, ugyisintén a Narenta folyó hajlásánál, Montenegro szomszédságában. — Ezek mind keresztények, még pedig jól begyakorolva és felfegyverezve. Bécsbe mindjárt az okkupáció kezdetén biztos tudósítást érkezett arról, hogy Nikica fejedelem az okkupációt megelőző napokban mintegy 30.000 menekültet küldött haza Hercegovinába, s ezek közt van 7 valóságos, rendes zászlóalj katonaság, mely Montenegróban formászerint begyakoroltatott, a Törökország elleni egész hadjáratot végig harcolta, s most fegyverrel és lőszerezéssel bőven ellátva készül az osztrák-magyar csapatok elleni harcra.

Mint a „Journal des Debats“-nak írják, Layard angol nagykövet olyformára jelentést tett kormányának, hogy a porta valóban képtelen hatni a boszniai felkelőkre, mert intéseit a bosnyákok megvetéssel visszautasítják. — Ezzel kevéssé egyezik meg azon körülmény, hogy Hadisi Loja szétugrasztott bandái Novibazárba gyülekeznek, s itt a török hatóságok és az albán liga segítségével igyekeznek újból szervezkedni.

A stolaci harcban, melyben a hercegovinai fölkélt zöme szétveretett, Hercegovina legtekintélyesebb béléje, Hassán Risván Begovics is elesett. Följegyzésre érdemes, hogy az őt törnyu stolaci várkastély, a mely a város délkéleti részén emelkedik, a nevezett bég családjának ősi vára. E mohamedán felkelővezér ellenséges magatartása főleg azon körülménynek róható fel, hogy ősei várá feltételül állt kellett volna a gyűlölt idegennek engedni. Hajdanában a stolaci vár a Branjov grófok ősi vára volt, kikre 1244-ben a chulmi Nemanja (Huntszka-Hercegovina) nemzetség következett a grófság feletti uralomban és így Stolic már a középkorban székhelye volt a legjelentékenyebb patriciusi családok egyikének. A Risván Begovics név, e sokat emlegetett Huszein aga alatt 1828—1832-ben történt nagy reakciónárius mozgalma idejében, kezdett először nagyon gyanus hangzású lenni és pedig az akkori családó Ali hűtlensége miatt.

Mikor t. i. Huszein seregei győzelmesen nyomultak elő egészen Rumeliáig, akkor Ali Risván Begovics a legdühösebb törökfalónak látszott, pedig ő volt az első, aki elpártolt a lázadó vezértől, midőn Kara Mahmud nizám zászlóaljai a bosnyák lázadó hordákat a Rigómezőn, majd a Vitez hegyek magaslatán is, Szerajevótól délkeletre megverték.

A Szerajevóba való bevonulás alkalmával Ali kibékítette régi bajtársait és nevezetesen az ő érellyének köszönhető, hogy a szerajevói nép a várost az ottomán csapatoknak átszolgáltatta és Huszein agát futásra kényszerítette. E tevékeny közreműködéséért Ali Risván Begovics a portától Hercegovina második-helytartójává nevezetett ki és állítólag ezen minőségben meglepő jótékonytárgyat fejtett ki. Főleg a keresztények irányában volt nagyon engedékeny, ami nem csoda, ha tekintetbe vesszük, hogy a stolaci kerületet majdnem kizárólag keresztények lakják. A stolaciak szintúgy, mint délkéleti Hercegovina többi törzsei, mindig igen vakmerő és garázda emberek voltak.

Veszteségeink kimutatása. Folyó évi aug. hó 16-ig terjedő hivatalos jelentések szerint a megszálló csapatok vesztesége: 161 halott, 676 sebesült és 139 hiányzó, összesen tehát 976 ember. Ebből esik Hercegovinára: 2 halott, 28 sebesült,

meg rajtuk. Ugy mulatunk, ugy vigadunk mi itt, mintha a szép nyár örökké tartana.

Pedig beh rövid a virulás ideje!

Épen azért, mert utolsó leveletem írom innen a „Nemerének“, nem akarok a nélkül elválni e lapok t. olvasóitól, hogy egy közelebbi ellemen megjelent cikke pár szóban ne válaszoljak.

Értem a „haragos doktor“ ur cikkét.

Minthogy a dako-román üzemlekről, újságíróról, kitűnő nevelőről és még nem tudom én mi mindent meg nem emlékszik választásában, azt kell következtetnem (és pedig joggal), hogy „error in persona“ forog fenn. Én újságíró nem vagyok, nevelő sohasem voltam s a dako-román üzemekben pedig soha részt nem vettem. Kedvteléseim egyikét szokta képezni, ha olykor-olykor egy-egy lapnak holmi írka-firkákkal szolgálhatok.

Nem évelődöm a doktor uralt többé, eléggé bűnhődik ő mindennap azért a tévedésért, hogy egy ártatlan megjegyzésemet polemiává fujta fel.

A békepárt én már elszámtal veles Tunesdon, csakhogy nem az ő szivarjaiból füstöltem, sőt pár ízben magam kínáltam meg eflével a doktor urat a sétányon.

Láthatja tehát, hogy nem haragszom. Azt is elhízem, hogy a „lég-mell-sűr-belehelés“ nevezetes vívmánya az orvosi tudományak; csak arra kérem, hogy ha máskor valamit írnak ellene, ne haragudjék meg olyan nagyon, mert az mig egyfelől nem szép, másrészt árt az egészségnek is.

A doktor ur végre „bizonyos testrészemre“ is rá akar tapintani. Engedjen meg, ezt már csak az én beleegyezésemmel teheti s akkor is — csak zárt ajtó mögött.

Adieu!

Aeolus.

77 hiányzó; mindössze 107 ember. Boszniára pedig: 159 halott, 648 sebesült, 62 hiányzó; összesen 869 ember. Utóbbi összegből a gróf Szapary altábornagy vezénylete alatt XX-ik gyalogadosztályra: 70 halott, 302 sebesült, 14 hiányzó esik.

Kelt Bécsben, 1878. évi augusztus hó 23-án.

A cs. és kir. közös hadügy-minisztériumtól.

* **Ő esászári és apostoli királyi felsége folyó hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározásával** — legmagasabb születésnapja alkalmából — S.-Sztgyörgy város nevében a Budapesten járt képviselőválasztó jogosultakból alakult küldöttség útján nyilvánult hódolatteljes üdvözléseket köszönettel legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott, miről cimedet a nagyméltóságú belügyminiszternek ideál augusztushó 21-ől 3245—eln. sz. alatti leirata alapján értesitem.

Kelt Sepsz Sztgyörgyön, 1878. aug. 26.

Potsa József, főispán.

* **A tábornoki kar körében történt kinevezésekről és áthelyezésekről** írják Bécsből a „P. L.“-nak: Moglepetést okozott, hogy Gallina altábornagy neve a nyugalmazottaké közt clvasható. Gallina a legképzettebb vezérkari főtiszték egyike s hirlik, hogy nyugalmaztatásának oka nem betegség, hanem egészen másnemű konfliktus. Hasonlóképp feltűnt, hogy a névsorban nem található báró Ringelsheim altábornagy és erdélyi hadparancsnok neve, kit elismert fényes tehetségei első sorban hivatottak mutatnak hadtestparancsnokságra. — Hogy mégis jónak látták meghagyni Erdélyben, azt sokfelé úgy magyarázzák, hogy illetékes helyen még nem vélik ott nélkülözhetőnek, ami szintén egy symptoma.

Előfogad és opposzió.

Tudvalevőleg a pestmegyei alispán megtagadta a honvéd. miniszter rendeletére az élelem-podgyászszállító előfogadatok előállítását. A megtagadást törvényeinkre hivatkozással tette. Erre a miniszter újabb rendeletet adott ki az alispánhoz: az alispán újabb megtagadta az előfogadatok kiállítását. Teheti, jogot adt a neki az 1870. 42. tv. cikk 58. §-a.

Miután azonban fel nem tehető, hogy a miniszter rendeletét visszavonja, — mert hiszen parancsoló szükség nélkül azt ki nem adta volna, — vajon mily viszonyzatások várnak még e rendeletre? Megmondja ugyanazon törvény; melynek 16. §-a így szól:

„A törvényhatóság a jelen törvény korlátai közt felirat egyes kormányrendelet ellen a végrehajtás előtt, ha azt törvénybe ütközik, vagy a helyi viszonyok miatt célszerűtlennek tartja.

De ha a miniszter a felhozott indokok ellenére a végrehajtást követeli, vagy ha a törvényhatóság hozott határozatának foganatosításától másodszor eltiltja, a kormányrendelet azonnal és feltétlenül teljesítendő és végrehajtandó (58. §. e) pont). Az ilyen valamit a szabadság és tartalékos katonák berendelését, és valamely, az állam veszélyeztetései érdekében kiadott rendőri intézkedést tárgyzó kormányrendelet csak a végrehajtás után, s csak annyiban szolgálhat közgyűlési vita és határozat anyagául, a mennyiben a törvényhatóság a kormány eljárását netán sérelmesnek találván, a képviselőháznál keresne orvoslást.

Az aug. 27-én tartandó közgyűlés tehát „felírhat“ a rendelet ellen és pedig, végrehajtás előtt.

Ha megteszi, a miniszter előrelátótlag „a felhozott indokok ellenére a végrehajtást fogja követelni.“

Ezt a rendeletet az alispán már köteles végrehajtani, még a törvény — (a 42. c. 58. §-ának e) pontja) értelmében is, mely így szól: „(az alispán) végrehajtja a kormány azon rendeleit, melyek a 16. §. szerint azonnal és feltétlenül végrehajtandók s eljárásáról a legközelebbi közgyűlésnek jelentést tesz.“

De hátha nem hajtja végre? A törvény, mely oly feltételes gonddal állítja a hivatalnokai engedelmességét, szerencsére gondoskodik ezen esetről is. 54. §. ugyanis rendeli:

Ha a törvényhatóság a 16. §. vagy az alispán az 58. §. e) pontja alatt megszabott törvényes kötelezettségét megszegi vagy pontosan nem teljesíti: a minisztérium felhatalmazhatja a főispánt, hogy a törvényhatóság mindazon tisztviselőivel és közegeivel, kikre a végre nem hajtott rendelet végrehajtásának szüksége van, közvetlenül rendelkezhesek.

Ha tehát az alispán „törvényes kötelezettségét megszegi“, — büntetésül a főispán — dolgozik helyette.

A honvédelmi miniszter aug. 21-én rendelt el az előfogadatok kiállítását.

A pesti alispán 22-én jelentette, hogy nem engedelmeskedik.

A miniszter 23-án ismételte rendeletét.

Az alispán 24-én jelentette, hogy ennek dacára sem engedelmeskedik.

A közgyűlés 27-én fogja a kérdést tárgyalni.

Ha gyorsan megy a dolog, a miniszter 28-án megtudhatja a gyűlés határozatát, s újabb rendlete 29-én megérkezhetik a vármegyére.

Az alispán 30-án újra megtagadhatja a végrehajtást.

A miniszter 31-én elrendelheti annak a főispán általi végrehajtását.

Szeptember elsején tehát megkezdődhetik a rendelet végrehajtása.

Ezen Arkádiában illő törvény folytán tehát 11 nappal fog haladni a törvény végrehajtása, — s még többel haladna, ha véletlenül már nem lett volna a közgyűlés 27-ére kitűzve.

Tizenegy napon át a hadsereg 500 szállító-kocsi hiányát fogja érezni. És ki lesz felelős azon katonáink, fiaink és testvéreink nélkülözéseiről, kik számára e szekerekkel kellett volna szállítaniok az élelmet, a lőszert s esetleg a gyógyszer és sebkötőt?

Ki lesz érte felelős, ha ennek következtében egy csomó magyar fiú éheznek, egy csomó seb bekötözten marad?

A tekintetes vármegye?

Az. És a törvényhozás, mely e képtelen, elavult rendszert fentartja.

Adatok a banjalukai véres naphoz.

A banjalukai kórház főorvosa, mint jelenvolt, a következőket írja:

A banjalukai kórház volt az egyetlen, mely hadművelési ponton kívül esett. Néhány nap óta nyugtalanító jelenségek fordulnak elő. Kérdést intéztünk: mit tegyünk megtámadtatás esetére. Azt válaszolták: tartsuk magunkat a katonai törvényekhez s maradjunk állomásunkon. 14-én délelőtt megkezdődött az ágyúbömbölés a szomszédhegyeken. Megtámadtak. Pillanat alatt telve volt minden fölkelőkkel, kik különösen kórházunk elé csoportosultak s harcra készültek. A betegek szobáiban várták sorsukat. A kórház az ő kezükben volt s mi mindenre el voltunk már készülve.

Hogy a törökök eddig is békében hagytak bennünket, magunk is csodáljuk. Azt hittük, hogy nem is tudnak rólunk. Elő az ahoz, hogy hét óra hosszáig vártunk a legborzasztóbb aggodalommal. Sorsunk, ha e vadállatok kezébe jutunk, elég világos volt előttünk. Egy zágrábi lap azt írta, hogy ellátók magunkat cyanálival; igaza volt, egyéb hírei azonban valótlank.

Elhatároztuk, hogy ha jönnek a fölkelők, figyelmeztetni fogjuk őket a vörös kereszt jelenlétére.

Mások azt kívánták, vonuljunk vissza az utolsó szobába s ígyuk ki a mérget. Közel jártunk hozzá. Ugy látszik, mintha csapataink szilárd ellenállása már engedett volna.

A fölkelők a mi épületünkre fordították figyelmüket. Szerencsétlenségünkre egy fölkelő sebesültünk is volt, ki e pillanatban kidugta fejét az ablakon s hangos „Allah“-al vonta magára rokoni szemeit. Ápolója elfutott, a helyett, hogy csillapította volna. A katasztrófa óriási léptékek közeledett. Kövek repültek az ablakokba, golyók dobattak a házra. Veszve volt minden. Az ajtókat fegyverrel döngötték. Iszonyú recsegés rázkódott meg az épületet. Azt hittük, hogy a fölkelők halomra akarnak bennünket löni. — Lehetséges a pillanat iszonyát leírni. Azt áll kell élni.

De egyszerre a fölkelők elcsendesedtek ott alant. Az ajtókat nem bánták, az ablakba ki sem dobált. Lassan mertünk a kijáratokhoz közeledni. Odakünn gyilkos módon tüzelt az ágyú a fölkelők közé, kik nyugodtan vonultak vissza, magukkal vive sebesülteiket is. Böhm hadnagy volt az, ki idején érkezett meg ütegvél. Kisöpörte az utcákat s mi megszabadultunk.

Sorsunkról a csapatoknál mitsem tudtak. Csak annyi volt ismeretes, hogy az egész csata alatt az ellenség kezei között voltunk s így egyszerűen lehetetlennek tarták, hogy le nem gyilkoltak bennünket. A rémhírek így mentek aztán világga.

Az egyetemes tanító-gyűlés.

(Vége.)

— Aug. 21. folytatólag. —

A napirend első tárgya az 50-es bizottság jelentése volt, melyet Bálint Mihály biz. jegyző terjesztett a gyűlés elé. A jelentés az egyetemes gyűlés által helyeslőleg tudomásul vétetvén, Tanos Imre indítványára a bizottságnak buzgó tevékenységéért jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatott.

Most Lutzenberger Ágost tett jelentést az Eötvös-alap ügyében. A magyar néptanítókra nézve ezen jótékony intézményt maguk a tanítók hozták létre s máris meleg pártolásban részesül a közönség részéről. Az Eötvös-alap ismertetése tárgyában tett jelentést az egyetemes gyűlés feszült figyelemmel hallgatta végig. Györffy Iván Esztergomból javaslatot nyújtott be ezután, melynek értelmében kívánja, hogy az Eötvös-alapnak minden magyarországinéptanító tagja legyen, hogy ezen alap szabályzata az egyes tanító-egyletek kívánalmainak megfelelőleg módosítások s hogy e szabályzat megállapítása azon bizottságra ruháztassék, mely a tanító-egyletek szövetségét fogja majd létrehozni. Indítványozza továbbá, hogy minden tanító-egylet a maga körében ne csak ezen alapon rendezzen gyűléseket, hanem a mozgósított hadköteles néptanítók családjai számára is. Hegedűs János mezőúri tanító írásban indítványt nyújt be, melyben kívánja, hogy az Eötvös-alap a tanítók részéről jobban felkaroltassék. Adakozásokat, gyűléseket kíván eszközöltetni az alap javára. György Aladár pártolja Györffy indítványát s csak azt ki-

vánja, hogy az Eötvös-alap megteremtőjéről ne feledkezzék meg a gyűlés. Péterfy Sándor emléket a gyűlés jegyzőkönyvének örökíti meg. — Szólatk meg a tárgyhöz Fischer Ignác Verboról s vasadi Balogh Lajos Gyuróról. Szavazásra bocsátván elnök a kérdést, Györfy indítványa elfogadtatott. A tett javaslatok Györfy Aladár indítványa az Eötvös-alap bizottságához tételnek át. Steiner István, ki az alap ügyében oly sokat fáradozott, — mozgósítva lett s több kártársa nevében üdvözlő táviratot küldött a gyűléshez, mely felolvastatván, éljenzessel vétetett tudomásul.

E tárgy elintézése után a törvény revíziója került tárgyalás alá, mely egyik legfontosabb tárgya az egyetemes gyűlésnek. Péterfy előadó eljénzés között lépett a szószékre s a gyűlés feszült figyelem között mondta el annak szükségességét, hogy a törvény egyes pontjainak módosítása immár elkerülhetetlen. A süket-némák s vakok tanítására hívja fel különösen a gyűlés figyelmét. A törvény revíziójára vonatkozólag ohajtaná, ha a közoktatási tanácsnak erre vonatkozó javaslatát fogadtatnék el. E javaslat a néptanítóknak kívánalmait a tanító-egyletek által kifejezett ohajoknak legjobban megfelel. Zajos helyeslés között esetenként főleg a zsidó tanítók nyomorát s ama szomorú helyzetet, melyben ez elhagyott tanítók szynlenek. Ohajtaná, hogy ezek sorsán segitendő, még e gyűlésből egy tisztelő küldöttség menesszessék a miniszterhez. Kívánja, hogy a törvény ne tegyen különbséget a közösi és felekezeti iskolák között. A felekezeti tanítók sok tekintetben, ki vannak véve a törvény védelme alól. — Sok van köztük igaz, kik egész műveltségüket csak a harangkötél mellett szerezték.

Indítványozza, hogy mondja ki a gyűlés, miszerint a törvény revízióját égető szükségnek tartja s kérvényt intéz a törvényhozó testülethez, hogy ez a népoktatástörvényt a közoktatási tanács munkálata s az egyes tanító-egyletek által beküldött javaslatok alapján módosítsa. — Az előadó beszéde végével a gyűlés lelkesülten megéljenze.

Az előadó után Bálint Mihály ceglédi tanító szólatk fel s az egyes pontok bírálatásába bocsátokzik, hangsúlyozva különösen az iskolamulasztók szüleinek megbüntetésére vonatkozó hiányát a törvény ezen szakaszának. Kimondatni kívánja törvény által, hogy a képzőintézet tanárok egyenlő fizetéssel bírnak a középtanodai tanárokkal, — ohajta tovább, hogy a tanítóképezdekbe csak a középtanoda 6 osztályát végzett növendékek vétessenek fel; a tanítók tekintélye érdekében ohajta ezt. A felzésre nézve szintén határozott javaslatot nyújt be. Egyébiránt az előadó nézetét egészben magáévá teszi.

Mikula Antal, Modorból, szólatk most fel s a pozsonyvidéki tanító-testület nevében indítványozza, hogy a képezdei növendékek a hadkötelezettség alól vétessenek ki, legalább azon időre, míg a tanfolyamot elvégzik. Beszédek helyesléssel kísérté a gyűlés.

Schwarz Mór hódmező-vásárhelyi tanító, az általános népiskola felállítását ohajta, a népoktatás ügyét a felekezetek kezéből egészen ki akarja ragadni. Eljénzés és taps kísérté a beszédet.

Schön Bernát győri tanító Péterfynek köszönetet kíván szavaztatni a zsidó tanítók érdekében tett meglel felszólalásáért.

Györfy Aladár indítványt nyújt be, melyszereint mondja ki az egyetemes gyűlés, hogy a magyar nyelv tanításának kötelezővel tételét külön kérvény által is szorgalmazni fogja az országgyűlés előtt.

Schmid Boldizsár pécs-bányatelepi tanító az iránt szólatk fel, hogy a tanterv az osztatlan iskolák számára más legyen, mint a külön tanítóval bíró népiskolában.

Goldberg J. Pápáról a nyugdíj-törvényből kizárt tanítók érdekében szólatk fel.

V. Balogh Lajos kimondatni kéri, hogy a törvény revíziója alkalmával mondja ki a törvényhozás, hogy a tanítókat tanügyi kérdésekben mindenkor meghallgatja s őket a tanügyi közigazgatásba beosztja.

Rebevis Imre Pécsről a tanítók fegyelmi ügyében emel szót s indítványozza, hogy az egyetemes gyűlés mondja ki, hogy az iskolaszéki és közigazgatási bizottsági tagság összeférhetlen.

Györfy Iván és Tanos Imre a tárgyalás befejezése mellett emelnék szót.

Hecht Mór a módosítandó pontok egybeállítást a tanító-egyletek szövetségét létesítendő bizottságra ohajta áthúztatni.

Az előadó Péterfy Sándor szólatk meg s az elnök a beadott indítványokat szavazás alá bocsátja. Az egyetemes tanító gyűlés az előadó által beterjesztett határozati javaslatot nagy többséggel elfogadta. — Elfogadtatott ezután Györfy Aladár és Goldberg indítványa is, valamint Mikula Antalé is. Rebevis Imre, valamint Balogh Lajos indítványa eljettettek.

Györfy Ivánnak azon indítványa, hogy a mozgósított hadköteles néptanítóknak családjai számára a tanító-egyletek körében gyűjtés rendeztessék, zajos helyesléssel elfogadtatott.

A népiskolai törvény revíziójának tárgyalása ezzel befejeztetett.

Az ülés egyik tárgya lett volna még a népkönyvtárak ügye, ez azonban minthogy a tagok oszladozni kezdtek, e gyűléstől elmaradt s a csütörtöki ülésen vétetett tárgyalás alá.

Az ülést délután 2 órakor az elnök berekesztette.

*

A kisednevelők országos egyesülete 21-én d. után 5 órakor az országház 1. sz. termében szép számmal látogatott közgyűlést tartott. A gyűlést P. Szathmáry Károly elnök nyitotta meg, üdvözlőve az egybegyűlteket. Ezután az elnök felolvasta azon költeményt, melyet Brunswik Teréz emlékére írt. A közgyűlés a szerzőt megéljenze s a költeménynek a holnapi közgyűlésen leendő elszavallással Dapsy Lászlót bízza meg. Az elnök után a „Nevelési szakkölöny“ által az elnökség ellen felhozott vádakra hívta fel a közgyűlés figyelmét s kijelenti, hogy ha a közgyűlés vádaknak helyt ad, ő az elnökségről az ügy érdekében lemond.

Az elnök kijelölése folytán jegyzőnek Dapsy László és Völgyi Lajos választattak meg. A pénztár megvizsgálására három tagu bizottság küldetett ki. Kubány Mihály olvasta fel ezután titkári jelentését, melyet a közgyűlés helyeslőleg tudomásul vett. Most a közgyűlés áttért azon általános kisednevelő intézeti szabályok tárgyalására, melyeket Fodor Lajos hódmezővásárhelyi kiseddóvó terjesztett elő. E szabályzat vitára szolgáltatott alkalmat, melyhez különösen dr. Peregrinyi Elek, Dömötör Géza, Kozma Dénes s a nők közül is többen szólatk hozzá. Beható vita után némi módosítással a szabályzat elfogadtatott s több példányban ki fog nyomtatni s a kiseddóvók között terjesztetni. Az alapszabályok módosítására került a sor. A tárgyalás folyamán felmerült a vidéki körök alakítása is. Erre nézve abban történt megálapodás, hogy a vidéki kiseddóvók egyesüljenek valamely néptanító egylettel s képezésk ennek egy szakosztálya. Majdnem egy teljes órát vett igénybe az alapszabályok módosítása. Élénk eszmecsere után a kívánt módosítások eszközölésével az alapszabályok elfogadtattak. Az egyesület másnap 22-én délelőtt 8 órakor az országház nagy termében ismét ülést tartott, melyen Komjáthy György elhunyt tagról olvasott fel emlékbeszédet Fodor Lajos. Az ülésnek a késő est vetett végét.

—o—

Aug. 22-én a tanító-gyűlés szünetelt, csak az egyes szakosztályok tartottak előadásokat.

— Aug. 23. —

A 23-iki nap jelentősegteljes nap volt a néptanítóknak nézve. — A napirendre négy igen fontos tárgy volt kitűzve. A gyűlés époló látogatott volt mint az első napon.

Molnár Aladár délelőtt 9 órakor megnyitván a gyűlést, a jegyzőkönyv vezetésére Lutzenberger Ágostont kéri fel.

Melegen emlékezett meg elnök ezután Horváth Mihályról, ki ugy is, mint hírneves történetíró, ugy is, mint 1848-ban volt kultuszminiszter s utóbbi időben a közoktatási tanács elnöke, méltán érdemi meg, hogy elhunyt alkalmával a magyar tanítóság róla megemlékezett. A gyűlés általános helyeslése között ugy H. Mihálynak, mint Tavassy Lajos, a közoktatásügy iránt rajongó lelkesedéssel viseltetett, nemrég elhunyt tanfőnöknek emléke jegyzőkönyvileg megörökítették.

A mai gyűlés első tárgya a népkönyvtárak ügye volt.

Az előadó Vass Mátyás (Szegedről) a népkönyvtárak szükségességét bizonyítgatva felemlíti, hogy a népiskolából kikerült gyermeknek felnőtt korában alig van alkalm a és módja szerzett ismeretét érvényesíteni. A népkönyvtárak felállításánál nem szabad mellőznünk az iskolát. Indítványozza ezután, mondja ki az egyetemes gyűlés, hogy az ifjúsági és népkönyvtárak a népiskolai nevelés kiegészítő részét képezik, továbbá hogy a népkönyvtárakból minden oly mű kiadandó, mely politikai avagy felekezeti, vagy tisztán tudományos célból iratott; a babona kiirtására népies nyelven irandó munkára pályadíj tűzessék ki s végül kéressék fel a közoktatási miniszterium, hogy a népkönyvtárak terjesztése céljából az évi költségvetésbe bizonyos összeg vétessék fel. Az előadót beszéde végével megéljenze.

A napirend második s igen fontos tárgya a tanító-egyletek szövetsége volt.

Györfy Rudolf előadó (Aradról) a szövetség célját fejtegetve ohajtanádonak tartja, hogy a szövetség az aradvidéki tanító-egylet által kidolgozott s már ismert alapszabálytervezet alapján hozhatné létre. Mely figyelem és érdeklődés közt szól a szövetség történetéről s indítványt nyújt be, melyben különösen a munkafelosztásra fektet sulyt. Beszédét zajos éljenzessel kísérté a gyűlés.

Somlyai József, fővárosi tanító szólatk most fel a budapesti tanító-egylet nevében, mely első hozta volt létre 1872-ben a szövetséget. A tanító-egyletek szövetségének megalakítását különösen a nemzeti tanügy önállósítása, a helyes tanügy szervezés s főleg a tanügyi közvélemény megteremtése céljából látja szükségnek. Hozzájárul az előadó indítványához.

Péterfy Sándor a szövetség eszméjét magáévá teszi s ohajta, hogy az egyetemes gyűlés az aradiak által kidolgozott szabályzatot elvbén fogadjal el s a kivitelre nézve egy végrehajtó bizottságot küldjön ki. Melegen emlékszik meg ezuttal Rill Józsefről, a volt szövetség elnökéről, kinek nevet említté, a gyűlés lelkes éljenzés és tapsviharban tört ki, mely csak akkor szűnt meg, midőn Rill helyéről felállt, s magát a gyűlés előtt meghajította.

Péterfynek azon indítványa, hogy a most lé-

tesítendő szövetség teljesen ignorálja a volt szövetséget nem fogadtatott el.

Györfy Aladár nem ohajta, hogy a gyűlés a részletekbe bocsátkozzék.

A tanító-egyletek szövetsége letárgyalatván a sor az iskolai takarékpénztárnak kérdése került. A tárgyalás, mely eddig valóban elismert nyugodtsággal, parlamentarizmuson folyt le, most kicsapott rendes medréből s szenvedélyessé fajult. Az elnöknek többször kellett felszólalni a zaj miatt.

Mint előadó Lábos Imre szólatk fel először is ez ügyben, gyenge hangja miatt csak indítványt olvashatta fel, melyben az intézvényt melegen ajánlja felkarolásra.

Többen szólatk a javaslat mellett, nevezetesen Herczeg Emil, Rónay Ferenc, Wurga István, Péterfy Sándor s maga Weisz Bernát is, mig elene csak Goldberg emelt szót, bár erre sem volt szükség, mert másfél órai zajos vita után az előadó indítványa elvettett s Péterfy Sándor azon indítványa fogadtatott el, hogy tanulmányozás végett az ügy tétessék át a már kiküldött végrehajtó bizottsághoz.

Utolsó tárgya a mai gyűlésnek a vallás-oktatás kérdése volt.

Györfy Aladár, mint előadó, röviden indokolta a következő indítványt terjeszté elő: A magyarországi tanítók harmadik egyetemes tanítógyűlése ohaját fejezi ki, hogy a hittan mint a nevelés s okoszerű lényeges kiegészítő része más tantárgyakkal összhangzatban s ugyanazon elvek szerint adassék elő. Evégből szükségesnek tartja, hogy a papok, mint törvényes hitoktatók kivétel nélkül részesüljenek padagogiai képzésben s mint hitoktatók a tanítókkal ugyanazon iskolai rend és fegyelennek legyenek alvettve; szükségesnek tartja tovább, hogy miután az etikának az egész nevelést át kell hatnia, az etika tanítására, a tanítók a képzőintézetekben képesíttessenek; erre vonatkozólag külön kézikönyvek dolgoztassanak ki. Ezen okból, megbizva az egyet. gyűlés a szövetség bizottságát, hogy ily irányban s ily elvek alapján igyekezzék, egy a kormány s egyházi hatóságoknál, mint társadalmi téren működni.

Az indítványhoz hozzázólatk: Sándor A. Toldy László, Karacsony Dániel, Györfy Iván s végül még az előadó, mire a beadott indítvány egyhangulag elfogadtatott.

Tanárky Gedeon, államtitkár üdvözölte most az egyetemes gyűlést a kormány nevében, beszéde lelkesedést idézett elő, — s az elnök indítványa jegyzőkönyvileg köszönetet szavaztak neki.

A napirend ezel ki lévén merítve, az egyes szakosztályok részéről történtek még bejelentések, melyeket a nagy gyűlés egyszerűen tudomásul vett.

Molnár Aladár elnök indítványa a gyűlés köszönetet mondott végül a képviselőháznak illetőleg a házagnak a terem átengedéseért, továbbá a fővárosnak, a gazdasági egyesületnek, s mind azoknak, kik értekezésök által emelték a gyűlés jelentőségét s ezzel a harmadik egyetemes tanítógyűlést befejeztetnek nyilvánította.

Vass Mátyás indítványa a gyűlés Molnár Aladárnak jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott.

Az egyetemes tanítógyűlés ezel d. u. 2 órakor befejeztetett.

LEGUJABB.

Bécs, aug. 25. Szapáry altábornagy jelenti Dobójból, hogy a 20 hadosztály e hó 23-án ismét megtámadták a fölkelők a Boszna jobbpartján.

A küzdelem délelőtt 11¹/₂ órától este 8¹/₂ óráig tartott. A fölkelők először a balszárnnyat támadták meg, melyet a 78. tartalékegység képezett. A fölkelők úgy látszik, a Boszna hidját akarták hatalmukba keríteni, de a 70. ezrednek oda rendelt 2 százada szuronysegezve visszaverte őket. Ekkor a fölkelők azonnal visszavonultak Grabszkáig.

A centrumunk ellen intézett támadás még csak most fejlődött ki. Legelőkelbb volt a 29. ezred küzdelme. A fölkelők végre mindenütt visszavertek.

Pétervár, aug. 25. Az „Ag. Russe“ az angol konzulok jelentése által indokolt angol jegyzékkel és a „Times“ cikkével szemben — mely szerint az orosz hatóságok állítólag egyetértettek a bolgárokak a muzulmánokon elkövetett kegyetlenségekkel — kijelenti, hogy ez sértő gyanúsítás, a mely ellen tiltakozik Lobanoff és Dondouff-Korzakoff hercegek jellemé, a kiket tökéletes gentlemanok gyanánt ismer a világ, nem különben az orosz katonaság jószívűsége is. Az „Ag. R.“ ebből azt következteti, hogy Salisbury szándékozik megkezdni Oroszország ellen a harcot, hogy előkészítse Angliának tulkapasait, befolyását és közbelépését még Bulgáriában is, és hogy most gyakorlatilag akadályozza meg azt, a mit a berlini kongresszus megállapított. Az „Ag. R.“ kijelenti, hogy az orosz kormány szembeáll a tulkapásokkal és meg fogja óvni tudni a berlini szerződés értelmében az okkupáció tartamára nyert jogait.

Belgrád, aug. 25. Hittél érdemlő tudósítások szerint 20 tábor nizam és 300 felkelő ékelte be magát a főhadiszállás és Szapáry hadosztálya közé és az összeköttetést a két haderő közt fenyegeti, nemkülönben Jovanovics altábornagy összeköttetése Mostarral is fenyegetve van.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Király ő felsége a sebesülteknél.** E hó 24-dikén reggel fél 10 órakor király ő felsége előleges tudósítás nélkül megjelent a bécsi Álservorstadtban levő 1. sz. kórházban, az ott levő sebesültek látogatására. A kórházban nem csekély izgatottság támadt, de minden a legszebb rendben volt. — Ő felsége belépett a második emeleti két nagy terembe, melyben 62, köztük mintegy 20 nehéz sebesült fekszik. Ő felsége számos tiszt és segédorvos kíséretében ágyról ágyra járt, minden sebesültet anyanyelvén szólított meg, a dalmátokat olaszul vagy délszláv nyelven, a tótországiakat szlávon, a krajnaiakat krajnai dialektusban. Lukács szakszervezőhöz, ki a jaicai csatában handzsár-csapást kapott, hosszasan beszélt az uralkodó s midőn megtudta, hogy Lukács egy felkelőzást kerített kézre, kegyesen vállára vert s más ágyhoz mentén, hozzátevé: „Igen derék.” — Egy másik horvát katonától, ki ugyanazon csatában lövést kapott lábába, azt kérdezte ő felsége, hogy fájt-e a seb, stb. — A sebesültek közt alig látszott csüggednek vagy komornak egyik is. Ő felsége láthatólag elégtelen hagyta el a kórházat, honnan a „Kennek”-en levő 2. számú kórházba ment, itt szintén egy órát töltött.

— **Horváth Mihály** holtteste 24-én reggel érkezett meg az osztrák államvaspályán; 7 óra után szállították pipautcai lakására s tették a már készen álló gyászravatalra. Temetése 25-én délután 5 órakor a fővárosi közönség osztatlan részvétele mellett ment végbe. Már 4 órakor nagy néptömeg állta el az utat a pipa-utca s a mészáros utca sarkán, gyalog és lovas rendőrök nagy számban voltak kirendelve és sorfalba oszták kétfelől a nézőket. Egymásután érkeztek a küldöttségek, a testületek s hatóságok képviselői. Kevéssel félót előtt érkezett meg Ipolyi Arnold, besztecebányai püspök s fényes segédlettel beszentelte a halottasszobában a nagynevű történetíró drága hamvait. — 5 órakor indult meg a menet szakadó záporosóben. Elöl mentek városi és önkéntes tüzoltók, azután a tisztai vaspálya-társaság személyzete gyászlófogóval, a „Concordia” temetkezési egylet lobogóval, az egyházi személyzet, majd a gyászkocsi, melybe 6 ezüstszerszám fekete ló volt befogva. Az ércekporsón a püspöki jelvények feküdtek s az akadémia, a család, a tört.-társulat, a fővárosi tvhatóság koszuza, a gyászkocsi menyezeten Samassa érsek, a karlsbadi fürdővendégek, Szentes és Szeged városok koszuza csüngtek alá. A városi rendőrök, megyei huszárok mentek kétfelől kivont karddal s a temetkezési társulat díszbe öltözött szolgái fáklyákkal. A gyászkocsit 3 gyászfogat követte a családtagokkal, ezután pedig jött közel 30 bérkocsi és magánfogat. A menetet a muzeum körutján s a kerepesi-uton átvonult harangzúgás közt a kerepesi temetőbe, hol a családi sírboltban az egyházi személyzet még egyszer beszentelte a koporsót s a jelen voltak áldást rebegtek a nagy történész s nemeskeblű hazafi emlékére.

— **Egy pap, ki nem élteti a magyar királyt.** Segesváron ő felsége születésnapját nagy fényvel ülték meg. Jelen volt a megyei tisztviselői kar, járásbíró, adóhivatal, városi tanács stb. Az isteni tisztelet az evangélikusok ódon templomában tartott, hol Schuller főpap tartott beszédet. A beszéd — mint az „Erd. Ellenőr” írja — híven tükrözte vissza a szívek érzelmeit, — hanem egy hiba mégis volt benne. A nagytiszteletű ur elfeledte éltetni a magyar királyt, pedig nem hisszük, hogy a szebeni programban ez is benne lett volna. A nagytiszteletű urnak — írja tovább nevezett lap — tudni kellene, hogy a magyar nemzet ugyan hódoló tisztelettel viseltetik az osztrák császárra irányában is, kit a nagytiszteletű ur annyiszor említett méltóztatott, de a magyar királyért, ha kell, vérünket adjuk minden percben.

† **Necrológ.** Zabolai gróf Miksa Benedek meghalt. Háromszék megye egyik legfényesebb nevé mágását, a közelet ügybuzgó harcosát, széles

körben szeretve tisztelt humanus érzésű emberbárátját vesztte el a megboldogultban. Ő volt az, ki az erdélyi fürdők legszebbikét, Tusnádot alapította annak felvirágzásáért nagy áldozatokat sem kimélt. Az elhunyt hosszasan szenvedett s bekövetkező halálát maga is érezte pár hóval ezelőtt. Számos gyermekei, nagy családja s a résztvevő közönség nagy száma kíséri őt sírjába. Nyugodjanak békével porai! — A családi gyászjelentés következőleg hangzik: Zabolai gróf Miksa Benedeknek született Moser Sofia, maga és kiskoru gyermekei: Erzsébeth, Sofia, Armin, Emma, Ilona és János; zabolai gróf Miksa Miklós és neje kásonyi báró Bornemissza Janka, gyermekeik: Janka, Zsigmond és Lipót; gróf Miksa Etelka és férje báró Bornemissza Károly, gyermekeik: Károly, Elemér és Eszter nevében, szomorodott szívvel tudatják a hű férjnek, illetőleg apának, ipának és nagyapának zabolai gróf Miksa Benedeknek, a vaskorona rend tulajdonosának, hosszasan szenvedés és az utolsó szentsegek áhítatos felvétele után, életének 59-ik évében, folyó hó 27-én délután 5 órakor történt gyászos kimutatást. A boldogult hült tetemei folyó hó 30-án, délután 3 órakor, a zabolai családi sírboltba örök nyugalomba fognak helyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozatok folyó hó 31-én Zabolán, sept. 6-án Bikszádon és Krásznán fognak az egek urának bemutatni. — Kelt Zabolán, 1878. augusztus 27-én. — Béke poraira!

— **Utánzásra méltó.** Kézdi-Vásárhelyen közelebből a Boszniát okkupáló hadseregben elesett s megsebesült magyar katonák honn maradt és nyomorban sínlódó családainak fölségélyezésére egy jótékony célú előadás fog rendezetni, melyre előre is úgy a működő tagok, valamint a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk.

— **A Zajzonban elvett titkémeket illetőleg** követezőket írja nekünk onnan egy szemtanú: Zajzonban e hó 21-én brassó megyei alispán ur és hétéfűlű járás szolgabírója kiszállva, 2 gyanus egy yént fogtak el, kiknél lerajzolva találtak: a 7 erdélyi határszéli vámot, több várat, a szorosokban készített sánccolatokat és ágyutelepeket. A mint az irományokból kiderült: egyik muszka, másik porosz — foglalkozásokra nézve: egyik főmérnök, másik kapitány — a vizsgálat alapján kiderült, a gyanu alaposasága az egyik még azon a napon este 10 órakor csendőrök kíséretében Budapestre szállítottat.

— **A t. szülők figyelmébe.** A Nagy Olivia kisasszony által oly szakértően s már is szép eredménnyel vezetett kisedővoda szeptember 1-ső napján újból meg fog nyitni. Remélhetőleg az idő még pár hónapig kedvezni fog s a szülők ezen valóban hasznos tanítészetbe bátran beirhatják gyermekeiket. Örövendük, hogy szavunk nem hangzott a puszta szóban s a kisednevelés ily szakavatott kezek között utat tört magának. Melegen ajánljuk újólag a fentebbi kisedővodát a t. szülők és érdeklődők szíves pártfogásába.

Érték- és váltó árfolyam a bécsi cs. kir. nyilvános tőzsdén augusztus 27.

Magyar aranyjárdék	87.50
„ kincstári utalványok I. kibocsátás	117 —
„ „ „ II. „	112.75
„ keleti vasut II. kibocs. államkötv.	75.75
„ 1876. évi államkötv.	66.59
„ vasuti kölcsön kötvény	99.75
„ földterhermentesítési kötvény	78.50
Magyar hitelbank	215.25
Ezüst	100.40
Cs. kir. arany	5.50
Napoleon'd'or	9.25
Német birodalmi márka	56.85
London	115.25

Felelős szerkesztő: Málk József.

Kiadótulajdonos: Pollák Mór.

Mercur! Mercur! Mercur!

Tudakozódók, bármennyű szolgálati személyzetet kereső gazdák és biztos kezeset kívánó egyének forduljanak bizalmasan a

„MERCUR”.

hoz, az első általános, hatóságilag engedélyezett tudakozó, közvetítő, elhelyező és állomást szerző intézethez: Szent János-utca 618. sz. a Brassóban, hol mindenféle egyének úgy a bel, mint a külföldre helybe állíttatnak jutányosan, az alapszabályok értelmében fizetendő díj mellett.

2—2

Szépség!!

Az arcszin fiatal üdésége!

Felülmulhatatlan és nélkülözhetetlen szappannak bizonyult be és általánosan elismertett hölgyek és urak által a kitűnő párisi Dr. LEJOSSE-féle

SAVON RAVISSANTE;

ez a legjobb és leghirnevesebb mosdószappan a világon; a ki egyszer megkísérettette, az soha többé nem használ más szappant.

— A hatás biztosítottatik. —

— Egy darab ára 50 kr. —

Felülmulhatatlan bőrszépítő szernek lett a hölgyvilág által általánosan elismerve a hivatalosan megvizsgált, kitűnő, ártalmatlan, valódi

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-től Párisban.

Ezen világhírű bőrtisztító szer valamennyi szépség- és leghatásosabbnak bizonyult szelők napégés, rezesség, sárga foltok, valamint minden bőrtisztatlanság biztos eltávolítására. A RAVISSANTE az arcszinnek feltűnően szép, halvány rózsaszínű, bársonyszerű fiatal üdéséget ad, a bőrt és kezeket vakító fehérségűvé és gyöngéddé teszi, hűsítő és felüdítőleg hat s gyöngéd bőrt szerez a legkésőbbi öregségig.

Budapesten valódi minőségben kapható: Török József gyógyszerész urnál király-utca 7. sz. Sepsi Szentgyörgyön Ötves és Betegek urak gyógyszerzetében.

Nagy eredeti üvegtök ára 2 frt 50 kr.

Kis „ „ „ 1 frt 50 kr.

Központi szétküldési raktár: Schwarc Henrik-nél, (Budapest, muzeum-körút 41. sz.) 4—50

POLLÁK MÓR

ujjonnan berendezett s sept. 1-én megnyitandó

KÖNYV- és IRÓSZERKERESKEDÉSE

ajánlja a t. ez. közönség becses pártfogásába.

Az üzlet minden e nembe vágó árucikkkel dúsan fel van szerelve; egyszersmind elfogad könyvekre megrendeléseket is, melyeket a t. ez. közönség bolti áron fog kapni. — Megrendelések elfogadtatnak minden magyar és német nyelven megjelenő havi füzetekre is.

Üzlethelyiség a ref. kollegiumépületben.